ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 4ης Μαΐου 2010 *

Στην υπόθεση C-533/08,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει των άρθρων 68 ΕΚ και 234 ΕΚ, που υπέβαλε το Hoge Raad der Nederlanden (Κάτω Χώρες) με απόφαση της 28ης Νοεμβρίου 2008, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 3 Δεκεμβρίου 2008, στο πλαίσιο της δίκης

TNT Express Nederland BV

κατά

AXA Versicherung AG,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους B. Σκουρή, Πρόεδρο, A. Tizzano, J. N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, J.-C. Bonichot, R. Silva de Lapuerta και C. Toader, προέδρους τμήματος, K. Schiemann, P. Kūris, E. Juhász, M. Ilešič (εισηγητή), J.-J. Kasel και M. Safjan, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: J. Kokott
γραμματέας: M. Ferreira, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 17ης Νοεμβρίου 2009,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— η TNT Express Nederland BV, εκπροσωπούμενη από τον J. H. J. Teunissen, advocaat,

— η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τη C. Wissels και τον Y. de Vries,

— η Τσεχική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον M. Smolek,

— η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον M. Lumma και την J. Kemper,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από την A.-M. Rouchaud-Joët και τον R. Troosters,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 28ης Ιανουαρίου 2010,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 71, του κανονισμού (ΕΚ) 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 2001, L 12, σ. 1), καθώς και του άρθρου 31 της συμβάσεως περί του συμβολαίου για τη διεθνή οδική μεταφορά εμπορευμάτων, που υπογράφηκε στη Γενεύη στις 19 Μαΐου 1956, όπως τροποποιήθηκε με το πρωτόκολλο που υπογράφηκε στη Γενεύη στις 5 Ιουλίου 1978 (στο εξής: CMR).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της TNT Express Nederland BV (στο εξής: TNT) και της AXA Versicherung AG (στο εξής: AXA), σχετικά με την εκτέλεση στις Κάτω Χώρες αποφάσεων γερμανικού δικαστηρίου που

υποχρέωσε την TNT σε καταβολή αποζημιώσεως λόγω της απωλείας εμπορευμάτων κατά τη διάρκεια διεθνούς οδικής μεταφοράς.

Το νομικό πλαίσιο

Ο κανονισμός 44/2001

3 Η πρώτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 44/2001 έχει ως εξής:

«Η Κοινότητα θέτει ως στόχο τη διατήρηση και την ανάπτυξη ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης μέσα στον οποίο να εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων. Προκειμένου να δημιουργήσει σταδιακά έναν τέτοιο χώρο, η Κοινότητα πρέπει να θεσπίσει, μεταξύ άλλων, μέτρα στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές υποθέσεις, τα οποία είναι αναγκαία για την καλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.»

4 Κατά την έκτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού αυτού:

«Για να επιτευχθεί ο στόχος της ελεύθερης κυκλοφορίας των αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, είναι αναγκαίο και ενδεδειγμένο οι κανόνες σχετικά με τη

διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση των αποφάσεων να καθορίζονται από δεσμευτικό και άμεσα εφαρμοστέο κοινοτικό νομοθέτημα.»

5 Η ενδέκατη, η δωδέκατη και η δέκατη πέμπτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 44/2001 ορίζουν τα εξής:

«(11) Οι κανόνες δικαιοδοσίας πρέπει να παρουσιάζουν υψηλό βαθμό προβλεψιμότητας και να βασίζονται στην αρχή της γενικής δωσιδικίας της κατοικίας του εναγομένου και η δωσιδικία αυτή πρέπει να ισχύει πάντοτε, εκτός από μερικές συγκεκριμένες περιπτώσεις […].

(12) Η δωσιδικία της κατοικίας του εναγομένου πρέπει να συμπληρωθεί από εναλλακτικές δωσιδικίες που θα ισχύουν λόγω του στενού συνδέσμου μεταξύ του δικαστηρίου και της διαφοράς ή για τη διευκόλυνση του έργου της δικαιοσύνης.

[…]

(15) Για λόγους αρμονικής απονομής της δικαιοσύνης θα πρέπει να ελαχιστοποιηθεί η πιθανότητα παράλληλης εκδίκασης μιας υπόθεσης και να αποφεύγεται η έκδοση ασυμβιβάστων αποφάσεων σε δύο κράτη μέλη. […]»

6 Η δέκατη έκτη και η δέκατη έβδομη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού αυτού έχουν ως εξής:

«(16) Η αμοιβαία εμπιστοσύνη στην απονομή της δικαιοσύνης δικαιολογεί την αυτόματη αναγνώριση των αποφάσεων που εκδίδονται σε κράτος μέλος, χωρίς να απαιτείται καμία διαδικασία, εκτός σε περίπτωση αμφισβήτησης.

(17) Η προαναφερόμενη αμοιβαία εμπιστοσύνη απαιτεί αποτελεσματικότητα και ταχύτητα της διαδικασίας με την οποία κηρύσσεται εκτελεστή σε κράτος μέλος, απόφαση που εκδόθηκε σε άλλο κράτος μέλος. […]»

7 Κατά την εικοστή πέμπτη αιτιολογική σκέψη του εν λόγω κανονισμού:

«Η τήρηση των διεθνών δεσμεύσεων που έχουν προσυπογράψει τα κράτη μέλη έχει ως συνέπεια ότι ο κανονισμός δεν θίγει τις συμβάσεις στις οποίες τα κράτη μέλη είναι συμβαλλόμενα μέρη και οι οποίες αφορούν ειδικά θέματα.»

8 Κατά το άρθρο 1, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 44/2001:

«1. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, ανεξάρτητα από το είδος του δικαστηρίου. Δεν καλύπτει ιδίως φορολογικές, τελωνειακές ή διοικητικές υποθέσεις.

2. Εξαιρούνται από την εφαρμογή του:

α) η προσωπική κατάσταση και ικανότητα των φυσικών προσώπων, οι περιουσιακές σχέσεις των συζύγων, οι κληρονομικές σχέσεις·

β) οι πτωχεύσεις, πτωχευτικοί συμβιβασμοί και άλλες ανάλογες διαδικασίες·

γ) η κοινωνική ασφάλιση·

δ) η διαιτησία.»

9 Το άρθρο 27 του κανονισμού 44/2001, που περιλαμβάνεται στο τμήμα 9, με τίτλο «Εκκρεμοδικία και συνάφεια», του κεφαλαίου ΙΙ, με τίτλο «Διεθνής δικαιοδοσία», του κανονισμού αυτού, ορίζει τα εξής:

«1. Αν έχουν ασκηθεί αγωγές με το ίδιο αντικείμενο και την ίδια αιτία μεταξύ των ίδιων διαδίκων ενώπιον δικαστηρίων διάφορων κρατών μελών, κάθε δικαστήριο εκτός εκείνου που επελήφθη πρώτο, αναστέλλει αυτεπάγγελτα την διαδικασία του μέχρις ότου διαπιστωθεί η διεθνής δικαιοδοσία του δικαστηρίου που επελήφθη πρώτο.

2. Όταν διαπιστωθεί η διεθνής δικαιοδοσία του πρώτου επιληφθέντος δικαστηρίου, κάθε δικαστήριο εκτός εκείνου που έχει πρώτο επιληφθεί, οφείλει να διαπιστώσει την έλλειψη διεθνούς δικαιοδοσίας του υπέρ του πρώτου δικαστηρίου.»

10 Το άρθρο 34 του κανονισμού 44/2001, που περιλαμβάνεται στο τμήμα 1, με τίτλο «Αναγνώριση», του κεφαλαίου ΙΙΙ, με τίτλο «Αναγνώριση και εκτέλεση», του κανονισμού αυτού, ορίζει τα ακόλουθα:

«Απόφαση δεν αναγνωρίζεται:

1) αν η αναγνώριση αντίκειται προφανώς στη δημόσια τάξη του κράτους αναγνωρίσεως·

[…]».

11 Το άρθρο 35 του εν λόγω κανονισμού, που περιλαμβάνεται στο ίδιο τμήμα, έχει ως εξής:

«1. Απόφαση δεν αναγνωρίζεται, επίσης, αν έχουν παραβιασθεί οι διατάξεις των τμημάτων 3, 4 και 6 του κεφαλαίου ΙΙ, καθώς και στις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 72.

2. Κατά τον έλεγχο των βάσεων διεθνούς δικαιοδοσίας που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο, η αρχή ενώπιον της οποίας ζητείται η αναγνώριση δεσμεύεται από τις πραγματικές διαπιστώσεις στις οποίες το δικαστήριο του κράτους μέλους προελεύσεως έχει θεμελιώσει τη διεθνή δικαιοδοσία του.

3. Με την επιφύλαξη των διατάξεων της πρώτης παραγράφου, δεν ερευνάται η διεθνής δικαιοδοσία των δικαστηρίων του κράτους μέλους προελεύσεως. Οι σχετικοί με τη διεθνή δικαιοδοσία κανόνες δεν αφορούν τη δημόσια τάξη υπό την έννοια του άρθρου 34 σημείο 1.»

12 Το άρθρο 36 του ιδίου κανονισμού, που περιλαμβάνεται επίσης στο τμήμα 1 του κεφαλαίου ΙΙΙ αυτού, ορίζει ότι «αποκλείεται η επί της ουσίας αναθεώρηση της αλλοδαπής αποφάσεως».

13 Το άρθρο 38, παράγραφος 1, του κανονισμού 44/2001, που περιλαμβάνεται στο τμήμα 2, με τίτλο «Εκτέλεση», του κεφαλαίου ΙΙΙ του κανονισμού αυτού, ορίζει τα εξής:

«Αποφάσεις που εκδόθηκαν και είναι εκτελεστές σε κράτος μέλος εκτελούνται σε άλλο κράτος μέλος, αφού κηρυχθούν εκεί εκτελεστές, με αίτηση κάθε ενδιαφερομένου.»

14 Το άρθρο 43, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού προσθέτει ότι «[κ]ατά της αποφάσεως που εκδίδεται επί της αιτήσεως για την κήρυξη της εκτελεστότητας μπορεί να ασκηθεί ένδικο μέσο και από τους δυο διαδίκους».

15 Το άρθρο 45 του ιδίου κανονισμού διευκρινίζει ότι:

«1. Το δικαστήριο ενώπιον του οποίου ασκήθηκε το ένδικο μέσο δυνάμει τ[ου] άρθρ[ου] 43 […] δύναται να απορρίψει ή να ανακαλέσει την κήρυξη της εκτελεστότητας μόνον εφόσον συντρέχει λόγος από τους οριζόμενους στα άρθρα 34 και 35 […].

2. Αποκλείεται η επί της ουσίας αναθεώρηση της αλλοδαπής αποφάσεως.»

16 Το άρθρο 71 του κανονισμού 44/2001, που περιλαμβάνεται στο κεφάλαιο VII αυτού, με τίτλο «Σχέσεις με άλλα κείμενα», ορίζει τα εξής:

«1. Ο παρών κανονισμός δεν θίγει τις συμβάσεις στις οποίες τα κράτη μέλη είναι μέρη και οι οποίες σε ειδικά θέματα, ρυθμίζουν τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση ή την εκτέλεση αποφάσεων.

2. Προς εξασφάλιση της ομοιόμορφης ερμηνείας της, το πρώτο εδάφιο εφαρμόζεται με τον ακόλουθο τρόπο:

α) ο παρών κανονισμός δεν αποκλείει τη δυνατότητα ενός δικαστηρίου κράτους μέλους, που είναι μέρος σύμβασης σχετικής με ειδικό θέμα, να θεμελιώσει τη διεθνή δικαιοδοσία του σε μια τέτοια σύμβαση, ακόμα και αν ο εναγόμενος κατοικεί στο έδαφος κράτους μέλους που δεν είναι μέρος της συγκεκριμένης σύμβασης. Το δικαστήριο εφαρμόζει σε κάθε περίπτωση το άρθρο 26 του παρόντος κανονισμού·

β) αποφάσεις που εκδίδονται από δικαστήριο κράτους μέλους κατά την άσκηση διεθνούς δικαιοδοσίας του βάσει σύμβασης σχετικής με ειδικό θέμα αναγνωρίζονται και εκτελούνται στα άλλα κράτη μέλη σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό.

Αν μια σύμβαση σχετική με ειδικό θέμα και της οποίας μέρη είναι το κράτος μέλος προέλευσης και το κράτος μέλος εκτέλεσης, καθορίζει τις προϋποθέσεις αναγνώρισης και εκτέλεσης αποφάσεων, εφαρμόζονται οι προϋποθέσεις αυτές. Σε κάθε περίπτωση είναι δυνατή η εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος

κανονισμού που αφορούν τη διαδικασία για την αναγνώριση και την εκτέλεση των αποφάσεων.»

Η CMR

17 Η CMR εφαρμόζεται, σύμφωνα με το άρθρο της 1, «επί παντός συμβολαίου διά την μεταφοράν εμπορευμάτων οδικώς δι' οχημάτων επ' αμοιβή, όταν ο τόπος παραλαβής των εμπορευμάτων και ο οριζόμενος προς παράδοσιν τόπος [...] κείνται εις δύο διαφόρους χώρας, εκ των οποίων μία τουλάχιστον τυγχάνει Συμβαλλομένη χώρα, ασχέτως του τόπου διαμονής και της εθνικότητος των συμβαλλομένων».

18 Η CMR αποτέλεσε αντικείμενο διαπραγματεύσεων στο πλαίσιο της Οικονομικής Επιτροπής για την Ευρώπη των Ηνωμένων Εθνών. Περισσότερα από 50 κράτη, συμπεριλαμβανομένων όλων των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, προσχώρησαν στη CMR.

19 Το άρθρο 23 της CMR προβλέπει τα εξής:

«1. Όταν, δυνάμει των διατάξεων της παρούσης Συμβάσεως, μεταφορεύς ευθύνεται δι' αποζημίωσιν εν σχέσει προς ολικήν ή μερικήν απώλειαν εμπορευμάτων, η τοιαύτη αποζημίωσις θα υπολογίζεται δι' αναφοράς προς την αξίαν των εμπορευμάτων εις τον τόπον και κατά τον χρόνον κατά τον οποίον έγιναν δεκτά προς μεταφοράν.

[...]

3. Η αποζημίωσις εν τούτοις δεν θα υπερβαίνει τις 8,33 λογιστικές μονάδες ανά χιλιόγραμμο μικτού βάρους.

4. Επιπροσθέτως, αι δαπάναι μεταφοράς, οι τελωνειακοί δασμοί και λοιπαί επιβαρύνσεις αι προκύπτουσαι εν σχέσει με την μεταφοράν των εμπορευμάτων θα αποδίδονται εξ ολοκλήρου εν περιπτώσει ολικής απώλειας και κατ' αναλογίαν της υφισταμένης απωλείας, αλλά ουδεμία περαιτέρω αποζημίωσις δεν θα είναι καταβλητέα.

[…]

7. Η μονάδα υπολογισμού κατά την παρούσα σύμβαση είναι τα Ειδικά Τραβηκτικά Δικαιώματα, όπως ορίζονται από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. Το ποσό που αναφέρεται στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου μετατρέπεται στο νόμισμα του κράτους του οποίου δικαστήριο έχει επιληφθεί της υποθέσεως […]

[…]».

20 Σύμφωνα με το άρθρο 31 της CMR:

«1. Επί δικαστικών ενεργειών επί μεταφοράς δυνάμει της παρούσης συμβάσεως ο ενάγων δύναται να εγείρη αγωγήν ενώπιον οιουδήποτε δικαστηρίου συμβαλλομένης

χώρας οριζομένου βάσει συμφωνίας μεταξύ των αντιδίκων και, επιπροσθέτως, ενώπιον των δικαστηρίων χώρας εις την επικράτειαν της οποίας:

α) ο εναγόμενος διαμένει συνήθως, ή έχει την έδραν των εργασιών του ή το υποκατάστημα ή πρακτορείον μέσω του οποίου εγένετο το συμβόλαιον της μεταφοράς, ή

β) ευρίσκεται ο τόπος εις τον οποίον παρελήφθησαν τα εμπορεύματα υπό του μεταφορέως ή ο ορισθείς τόπος διά την παράδοσιν,

και ενώπιον ουδενός ετέρου δικαστηρίου.

2. Οσάκις εν σχέσει προς απαίτησιν περί ης η παράγραφος 1 του παρόντος άρθρου εκκρεμή αγωγή ενώπιον δικαστηρίου αρμόδιου δυνάμει της εν λόγω παραγράφου, ή οσάκις εν σχέσει προς τοιαύτην απαίτησιν εξεδόθη απόφασις του εν λόγω δικαστηρίου ουδεμία νέα αγωγή θέλει εγερθή μεταξύ των ιδίων αντιδίκων εκ των αυτών αιτιών εκτός εάν η απόφασις του δικαστηρίου ενώπιον του οποίου κατετέθη η πρώτη αγωγή δεν είναι εκτελεστή εις την χώραν εις την οποίαν εγείρονται αι νέαι δικαστικαί ενέργειαι. Οσάκις απόφασις εκδιδόμενη υπό δικαστηρίου συμβαλλομένης χώρας επί οιασδήποτε αγωγής ως η αναφερόμενη εν παραγράφω 1 του παρόντος άρθρου έχει καταστή εφαρμοστέα εις την εν λόγω χώραν, θα καθίσταται ωσαύτως εφαρμοστέα εις έκαστον των λοιπών συμβαλλομένων Κρατών, ευθύς ως αι απαιτούμεναι εις την περί ης πρόκειται χώραν διατυπώσεις εκπληρωθούν. Αι διατυπώσεις αυταί δεν θα επιτρέπουν την επανεξέτασιν της ουσίας της υποθέσεως.

3. Οσάκις απόφασις εκδιδόμενη υπό δικαστηρίου συμβαλλομένης χώρας επί οιασδήποτε αγωγής ως η αναφερόμενη εν παραγράφω 1 του παρόντος άρθρου έχει καταστή εφαρμοστέα εις την εν λόγω χώραν, θα καθίσταται ωσαύτως εφαρμοστέα εις έκαστον των λοιπών συμβαλλομένων Κρατών, ευθύς ως αι απαιτούμεναι εις την περί ης πρόκειται χώραν διατυπώσεις εκπληρωθούν. Αι διατυπώσεις αυταί δεν θα επιτρέπουν την επανεξέτασιν της ουσίας της υποθέσεως.

4. Αι διατάξεις της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου θα έχουν εφαρμογήν επί αποφάσεων ληφθεισών κατόπιν εκδικάσεως αποφάσεων ερήμην και συμβιβασμών βεβαιουμένων δια δικαστικής αποφάσεως, δεν θα έχουν εφαρμογήν όμως επί προσωρινών αποφάσεων ή επί επιδικάσεων δια ζημίας πέραν των εξόδων εις βάρος ενάγοντος ο οποίος ολικώς ή μερικώς δεν τυγχάνει ικανοποιήσεως επί της αγωγής του.

[…]»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

21 Τον Απρίλιο του 2001, συνήφθη μεταξύ της Siemens Nederland N.V (στο εξής: Siemens) και της TNT σύμβαση οδικής μεταφοράς εμπορευμάτων από το Zoetermeer (Κάτω Χώρες) προς το Unterschleissheim (Γερμανία). Η αξία και το βάρος των σχετικών εμπορευμάτων ήταν, αντιστοίχως, 103 540 γερμανικά μάρκα (DEM) (52 939 ευρώ) και 12 kg.

22 Ωστόσο, τα εμπορεύματα αυτά δεν παραδόθηκαν στον τόπο προορισμού τους.

23 Τον Μάιο του 2002, η TNT άσκησε, ενώπιον του Rechtbank te Rotterdam (Κάτω Χώρες), αναγνωριστική αγωγή κατά της AXA, που ήταν ο ασφαλιστής της Siemens, ζητώντας να αναγνωρισθεί ότι η TNT δεν ευθυνόταν έναντι της AXA για οποιαδήποτε ζημία προκληθείσα συνεπεία της απώλειας των εν λόγω εμπορευμάτων, εκτός από ένα ποσό 11,50 ευρώ ανά Kg, ήτοι συνολικώς 138 ευρώ, σύμφωνα με το άρθρο 23 της CMR, που καθορίζει τους κανόνες που ισχύουν για το ποσό των αποζημιώσεων που μπορούν να απαιτηθούν. Το Rechtbank te Rotterdam απέρριψε την αγωγή αυτή με απόφαση της 4ης Μαΐου 2005. Η TNT άσκησε έφεση κατ' αυτής της αποφάσεως ενώπιον του Gerechtshof te's-Gravenhage (Κάτω Χώρες).

24 Τον Αύγουστο του 2004, η AXA άσκησε, ενώπιον του Landgericht München (Γερμανία), αγωγή κατά της TNT ζητώντας την αποκατάσταση της ζημίας που υπέστη η Siemens, συνεπεία της απώλειας των ιδίων εμπορευμάτων. Δεδομένου ότι υπήρχε ήδη εκκρεμοδικία στις Κάτω Χώρες μεταξύ των ιδίων διαδίκων σχετικά με την ίδια μεταφορά, η TNT ισχυρίστηκε ότι, κατ' εφαρμογήν του περί εκκρεμοδικίας κανόνα του άρθρου 31, παράγραφος 2, της CMR, το Landgericht München δεν είχε δικαιοδοσία για να κρίνει την αγωγή της AXA.

25 Με αποφάσεις της 4ης Απριλίου και της 7ης Σεπτεμβρίου 2006 (στο εξής: αποφάσεις του Landgericht München), το Landgericht München απέρριψε την επιχειρηματολογία της TNT που στηριζόταν στο άρθρο 31, παράγραφος 2, της CMR και υποχρέωσε την επιχείρηση αυτή στην καταβολή αποζημιώσεως.

26 Στις 6 Μαρτίου 2007, η AXA ζήτησε από το Rechtbank te Utrecht (Κάτω Χώρες) να κηρύξει τις αποφάσεις του Landgericht München εκτελεστές στις Κάτω Χώρες δυνάμει του κανονισμού 44/2001. Κατόπιν της αποδοχής του αιτήματος αυτού από τον δικαστή των ασφαλιστικών μέτρων του Rechtbank te Utrecht με διάταξη της 28ης Μαρτίου 2007, η TNT ζήτησε, στις 4 Μαΐου 2007, από το Rechtbank te Utrecht να ακυρώσει τη διάταξη αυτή και να αρνηθεί την εκτέλεση των εν λόγω αποφάσεων ή, τουλάχιστον, να αναστείλει τη διαδικασία επί της αιτήσεως περί κηρύξεως εκτελεστών των αποφάσεων αυτών, μέχρις ότου το Gerechtshof te's-Gravenhage αποφανθεί επί της εφέσεως που ασκήθηκε κατά της αποφάσεως του Rechtbank te Rotterdam της 4ης Μαΐου 2005.

27 Η TNT στήριξε την ανακοπή της ενώπιον του Rechtbank te Utrecht στον λόγο ότι η αναγνώριση των αποφάσεων του Landgericht München ήταν προδήλως αντίθετη προς την ολλανδική δημόσια τάξη. Εξέθεσε ότι, βάσει του κανόνα περί εκκρεμοδικίας που προβλέπεται στο άρθρο 31, παράγραφος 2, της CMR, το Landgericht München δεν είχε δικαιοδοσία για να κρίνει την αγωγή της AXA.

28 Αντιθέτως, η AXA υποστήριζε ότι, βάσει του άρθρου 35, παράγραφος 3, του κανονισμού 44/2001, το ολλανδικό δικαστήριο δεν μπορούσε να ελέγξει τη δικαιοδοσία του γερμανικού δικαστηρίου, καθόσον το σχετικό με τη δημόσια τάξη κριτήριο του άρθρου 34, σημείο 1, του κανονισμού αυτού δεν μπορούσε να εφαρμοσθεί στους κανόνες περί διεθνούς δικαιοδοσίας.

29 Το Rechtbank te Utrecht απέρριψε την ανακοπή της TNT με διάταξη της 18ης Ιουλίου 2007. Κατά την ημερομηνία αυτή, το Gerechtshof te's-Gravenhage δεν είχε ακόμη αποφανθεί επί της εφέσεως που είχε ασκήσει ενώπιόν του η TNT.

30 Το Rechtbank te Utrecht έκρινε ότι η TNT δεν μπορούσε να επικαλεστεί τον λόγο αρνήσεως της αναγνωρίσεως που προβλέπεται στο άρθρο 34, σημείο 1, του κανονισμού 44/2001 για να αμφισβητήσει τη δικαιοδοσία του γερμανικού δικαστηρίου, δεδομένου ότι οι σχετικοί με τη διεθνή δικαιοδοσία κανόνες δεν αφορούν τη δημόσια τάξη που διαλαμβάνεται στη διάταξη αυτή, όπως διευκρινίζεται στο άρθρο 35, παράγραφος 3, του κανονισμού αυτού.

31 Η TNT άσκησε αναίρεση κατά της διατάξεως του Rechtbank te Utrecht της 18ης Ιουλίου 2007. Κατ' αυτήν, το δικαστήριο αυτό δεν έλαβε υπόψη το γεγονός ότι το άρθρο 31 της CMR παρεκκλίνει, δυνάμει του άρθρου 71, παράγραφος 2, στοιχείο β', δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 44/2001, από την απαγόρευση ελέγχου της διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων της χώρας προελεύσεως που επιβάλλει το άρθρο 35, παράγραφος 3, του εν λόγω κανονισμού.

32 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Hoge Raad der Nederlanden αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχει το άρθρο 71, παράγραφος 2, στοιχείο β', δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 44/2001 την έννοια ότι:

α) η ειδική σύμβαση υπερισχύει της ρυθμίσεως του κανονισμού 44/2001 περί αναγνωρίσεως και εκτελέσεως μόνον όταν η ρύθμιση της ειδικής συμβάσεως αποβλέπει στην αποκλειστική της εφαρμογή, ή

β) στην περίπτωση ταυτόχρονης εφαρμογής των προϋποθέσεων αναγνωρίσεως και εκτελέσεως που προβλέπει μια ειδική σύμβαση και αυτών που προβλέπει ο κανονισμός 44/2001 πρέπει πάντοτε να έχουν εφαρμογή οι προϋποθέσεις της ειδικής συμβάσεως, ενώ αυτές του κανονισμού 44/2001 πρέπει να παραμένουν ανεφάρμοστες, μολονότι η ειδική σύμβαση ουδόλως αποβλέπει στην αποκλειστική της εφαρμογή έναντι άλλων διεθνών κανόνων που αφορούν την αναγνώριση και την εκτέλεση;

2) Είναι το Δικαστήριο αρμόδιο, προκειμένου να αποτρέπεται η έκδοση αποκλινουσών αποφάσεων στην περίπτωση της κατά το ερώτημα 1 παράλληλης εφαρμογής ρυθμίσεων, να προβαίνει —δεσμευτικώς για τα δικαστήρια των κρατών μελών— σε ερμηνεία της [CMR], καθόσον πρόκειται για το θέμα που ρυθμίζεται στο άρθρο 31 της συμβάσεως αυτής;

3) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο δεύτερο ερώτημα και στο σκέλος α) του πρώτου ερωτήματος, έχει η κατά το άρθρο 31, παράγραφοι 3 και 4, της CMR ρύθμιση περί αναγνωρίσεως και εκτελέσεως την έννοια ότι δεν αποβλέπει στην αποκλειστική της εφαρμογή και δεν εμποδίζει την εφαρμογή άλλων διεθνών κανόνων εκτελέσεως που καθιστούν δυνατή την αναγνώριση και την εκτέλεση, όπως του κανονισμού 44/2001;

Στην περίπτωση κατά την οποία το Δικαστήριο απαντήσει καταφατικώς τόσο στο σκέλος β) του πρώτου ερωτήματος όσο και στο δεύτερο ερώτημα, το Hoge Raad […] υποβάλλει επιπλέον τα ακόλουθα τρία ερωτήματα:

4) Επιτρέπει το άρθρο 31, παράγραφοι 3 και 4, της CMR στο δικαστήριο του κράτους εκτελέσεως να ερευνά, στο πλαίσιο αιτήσεως για την κήρυξη εκτελεστότητας, αν το δικαστήριο του κράτους προελεύσεως είχε διεθνή δικαιοδοσία να επιληφθεί της διαφοράς;

5) Έχει το άρθρο 71, παράγραφος 1, του κανονισμού 44/2001 την έννοια ότι, σε περίπτωση παράλληλης εφαρμογής της περί εκκρεμοδικίας ρυθμίσεως της συμβάσεως CMR και αυτής του κανονισμού 44/2001, η περί εκκρεμοδικίας ρύθμιση της συμβάσεως CMR υπερτερεί της περί εκκρεμοδικίας ρυθμίσεως του κανονισμού 44/2001;

6) Έχουν εν προκειμένω το προβληθέν στις Κάτω Χώρες αναγνωριστικό αίτημα και το προβληθέν στη Γερμανία αίτημα αποζημιώσεως "την ίδια αιτία" κατά την έννοια του άρθρου 31, παράγραφος 2, της CMR;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

33 Επιβάλλεται εκ προοιμίου η διαπίστωση ότι η διαφορά μεταξύ της TNT και της AXA εμπίπτει τόσο στο πεδίο εφαρμογής της CMR όσο και σε αυτό του κανονισμού 44/2001.

34 Συγκεκριμένα, αφενός, η διαφορά αυτή αφορά σύμβαση οδικής μεταφοράς εμπορευμάτων, η οποία καθορίζει μια διεύθυνση στις Κάτω Χώρες ως τόπο παραλαβής του εμπορεύματος από τον μεταφορέα και μια διεύθυνση στη Γερμανία ως τόπο στον οποίο προβλέπεται να πραγματοποιηθεί η παράδοση του εμπορεύματος αυτού. Συνεπώς πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής της CMR που διαλαμβάνονται στο άρθρο 1 αυτής.

35 Αφετέρου, οι σχετικές με την οδική μεταφορά εμπορευμάτων μεταξύ κρατών μελών διαφορές εμπίπτουν στις «αστικές και εμπορικές υποθέσεις» κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 1, του κανονισμού 44/2001. Επιπλέον, η οδική μεταφορά εμπορευμάτων δεν περιλαμβάνεται μεταξύ των τομέων που απαριθμούνται περιοριστικά στο εν λόγω άρθρο και οι οποίοι αποκλείονται του πεδίου εφαρμογής του ιδίου αυτού κανονισμού.

36 Πρέπει, επίσης εκ προοιμίου, να υπομνησθεί ότι, στον βαθμό που ο κανονισμός 44/2001 αντικαθιστά, τη Σύμβαση των Βρυξελλών του 1968, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 1982, L 388, σ. 7), όπως τροποποιήθηκε με τις διαδοχικές συμβάσεις για την προσχώρηση των νέων κρατών μελών στη Σύμβαση αυτή (στο εξής: Σύμβαση των Βρυξελλών), η ερμηνεία που έχει δοθεί από το Δικαστήριο όσον αφορά τις διατάξεις της Συμβάσεως αυτής ισχύει και για τις διατάξεις του εν λόγω κανονισμού, όταν οι διατάξεις των πράξεων αυτών μπορούν να χαρακτηριστούν ως ισοδύναμες (αποφάσεις της 14ης Μαΐου 2009, C-180/06, Ilsinger, Συλλογή 2009, σ. I-3961, σκέψη 41, και της 16ης Ιουλίου 2009, C-189/08, Zuid-Chemie, Συλλογή 2009, σ. I-6917, σκέψη 18).

37 Το άρθρο 71 του κανονισμού 44/2001, του οποίου ζητείται η ερμηνεία στην υπό κρίση υπόθεση, αντικαθιστά το άρθρο 57 της Συμβάσεως των Βρυξελλών, που όριζε τα ακόλουθα όσον αφορά τις σχετικές με ειδικά θέματα συμβάσεις (στο εξής: ειδικές συμβάσεις):

«1. Η παρούσα σύμβαση δεν θίγει τις συμβάσεις στις οποίες τα συμβαλλόμενα κράτη είναι ή θα γίνουν μέρη και οι οποίες, σε ειδικά θέματα, ρυθμίζουν τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση ή την εκτέλεση αποφάσεων.

2. Προς εξασφάλιση της ομοιόμορφης ερμηνείας της, η παράγραφος 1 εφαρμόζεται με τον ακόλουθο τρόπο:

α) η παρούσα σύμβαση δεν αποκλείει τη δυνατότητα ενός δικαστηρίου συμβαλλόμενου κράτους που είναι μέρος συμβάσεως σχετικής με ειδικό θέμα να θεμελιώσει τη διεθνή δικαιοδοσία του σε μια τέτοια σύμβαση, ακόμη και αν ο εναγόμενος κατοικεί στο έδαφος συμβαλλόμενου κράτους που δεν είναι μέρος της συγκεκριμένης συμβάσεως [...]·

β) αποφάσεις που εκδίδονται από δικαστήριο κράτους μέλους κατά την άσκηση διεθνούς δικαιοδοσίας του βάσει σύμβασης σχετικής με ειδικό θέμα αναγνωρίζονται και εκτελούνται στα άλλα κράτη μέλη σύμφωνα με την παρούσα σύμβαση.

Αν μια σύμβαση σχετική με ειδικό θέμα και της οποίας μέρη είναι το κράτος μέλος προέλευσης και το κράτος μέλος εκτέλεσης, καθορίζει τις προϋποθέσεις αναγνώρισης και εκτέλεσης αποφάσεων, εφαρμόζονται οι προϋποθέσεις αυτές. [...]

[...]»

38 Με τη χρήση της εκφράσεως «ή θα γίνουν», το άρθρο 57, παράγραφος 1, της Συμβάσεως των Βρυξελλών διευκρίνιζε ότι οι κανόνες που περιέχονται στην Σύμβαση αυτή δεν απέκλειαν την εφαρμογή διαφορετικών κανόνων τους οποίους θα υιοθετούσαν τα συμβαλλόμενα κράτη, στο μέλλον, με τη σύναψη ειδικών συμβάσεων. Η έκφραση αυτή δεν επανελήφθη στο άρθρο 71, παράγραφος 1, του κανονισμού 44/2001. Ως εκ τούτου, ο κανονισμός αυτός δεν παρέχει τη δυνατότητα στα κράτη μέλη να εισάγουν, με τη σύναψη νέων ειδικών συμβάσεων ή την τροποποίηση ήδη ισχυουσών συμβάσεων, κανόνες οι οποίοι θα υπερίσχυαν των κανόνων του κανονισμού 44/2001. Η διαπίστωση αυτή επιβεβαιώνεται από τη νομολογία κατά την οποία, μετά τη σταδιακή

θέσπιση κοινών κανόνων, τα κράτη μέλη δεν έχουν πλέον το δικαίωμα να συνάπτουν διεθνείς συμφωνίες που θίγουν τους κανόνες αυτούς (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 31ης Μαρτίου 1971, Επιτροπή κατά Συμβουλίου, αποκαλούμενη «AETR», 22/70, Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 263, σκέψεις 17 έως 19, και της 5ης Νοεμβρίου 2002, C-467/98, Επιτροπή κατά Δανίας, αποκαλούμενη «ελεύθερη αεροπλοΐα», Συλλογή 2002, σ. I-9519, σκέψη 77).

39 Όσον αφορά, αντιθέτως, διατάξεις όπως αυτές του άρθρου 31 της CMR, οι οποίες δέσμευαν ήδη τα κράτη μέλη κατά το χρονικό σημείο της ενάρξεως ισχύος του κανονισμού 44/2001, το άρθρο 71 του κανονισμού αυτού αντικατοπτρίζει την ίδια συστηματική διάρθρωση όπως και το άρθρο 57 της Συμβάσεως των Βρυξελλών και έχει σχεδόν την ίδια διατύπωση. Κατά συνέπεια, πρέπει να ληφθεί υπόψη η ερμηνεία που έχει ήδη δώσει το Δικαστήριο στο πλαίσιο της Συμβάσεως των Βρυξελλών.

40 Υπό το πρίσμα των προκαταρκτικών αυτών εκτιμήσεων και λαμβανομένης υπόψη της συνάφειας μεταξύ των διαφόρων υποβληθέντων ερωτημάτων, το πρώτο και το πέμπτο ερώτημα, που αφορούν την ερμηνεία του άρθρου 71 του κανονισμού 44/2001, θα εξεταστούν πρώτα και από κοινού. Τα ερωτήματα που αφορούν την ερμηνεία της CMR θα εξεταστούν στη συνέχεια.

Επί της ερμηνείας του άρθρου 71 του κανονισμού 44/2001

41 Με το πρώτο και το πέμπτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν, σε υπόθεση όπως αυτή της κύριας δίκης, το άρθρο 71 του κανονισμού 44/2001 έχει την έννοια ότι έχουν εφαρμογή οι κανόνες για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων που προβλέπονται σε ειδική συμφωνία, όπως είναι ο κανόνας περί εκκρεμοδικίας που προβλέπει το άρθρο 31, παράγραφος 2, της CMR και ο σχετικός με την εκτελεστότητα κανόνας τον οποίο προβλέπει το άρθρο 31, παράγραφος 3, της συμβάσεως αυτής.

42 Όπως εκτίθεται στην απόφαση περί παραπομπής, το ερώτημα αυτό τίθεται, αφενός, λόγω του ότι ο κανόνας περί εκκρεμοδικίας τον οποίο προβλέπουν η CMR και ο κανονισμός 44/2001, αν και με παρόμοια διατύπωση, μπορεί να έχει διαφορετικό περιεχόμενο ανάλογα με το αν εφαρμόζονται η σύμβαση αυτή και η σχετική εθνική νομολογία ή ο κανονισμός αυτός και η σχετική με τον εν λόγω κανονισμό νομολογία του Δικαστηρίου και, αφετέρου, λόγω του ότι είναι αναγκαίο για το ολλανδικό δικαστήριο, ενώπιον του οποίου υποβλήθηκε η αίτηση της AXA με την οποία ζήτησε να κηρυχθούν εκτελεστές οι αποφάσεις του Landgericht München, να γνωρίζει αν μπορεί να ασκήσει έλεγχο όσον αφορά τη δικαιοδοσία του τελευταίου αυτού δικαστηρίου να κρίνει την αγωγή αποζημιώσεως που άσκησε ενώπιόν του η AXA.

43 Ως προς το τελευταίο αυτό σημείο, η TNT υποστηρίζει ότι το άρθρο 31, παράγραφος 3, της CMR επιτρέπει τον έλεγχο αυτόν, ενώ η AXA φρονεί ότι ο έλεγχος της διεθνούς δικαιοδοσίας του Landgericht München, αποκλείεται από το άρθρο 35, παράγραφος 3, του κανονισμού 44/2001. Προς στήριξη της επιχειρηματολογίας αυτής, η AXA υποστήριξε ενώπιον των ολλανδικών δικαστηρίων ότι η αναγνώριση και η εκτέλεση των αποφάσεων στον τομέα της διεθνούς οδικής μεταφοράς εμπορευμάτων διέπονται από τον κανονισμό 44/2001 και όχι από τη CMR.

44 Κατά πάγια νομολογία, για την ερμηνεία διατάξεως του δικαίου της Ενώσεως πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όχι μόνον το γράμμα της, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται και οι σκοποί που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 18ης Μαΐου 2000, C-301/98, KVS International, Συλλογή 2000, σ. I-3583, σκέψη 21· της 16ης Οκτωβρίου 2008, C-298/07, Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände, Συλλογή 2008, σ. I-7841, σκέψη 15, και της 23ης Δεκεμβρίου 2009, C-403/09 PPU, Detiček, Συλλογή 2009, σ. I-12193, σκέψη 33). Συνεπώς, προκειμένου να δοθεί απάντηση στο πρώτο και στο πέμπτο προδικαστικό ερώτημα, πρέπει να ληφθούν υπόψη όχι μόνον το γράμμα του άρθρου 71 του κανονισμού 44/2001 και ο σκοπός του συγκεκριμένου αυτού άρθρου, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η διάταξη αυτή και οι σκοποί τους οποίους επιδιώκει ο εν λόγω κανονισμός.

45 Κατά το γράμμα του άρθρου 71 του κανονισμού 44/2001, πρέπει καταρχήν να εφαρμόζονται, οσάκις η διαφορά εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής ειδικής συμβάσεως, οι κανόνες που προβλέπει η σύμβαση αυτή και όχι οι κανόνες που προβλέπει ο κανονισμός 44/2001.

46 Συγκεκριμένα, όπως υποστήριξαν, μεταξύ άλλων, η Ολλανδική και η Τσεχική Κυβέρνηση, από το γράμμα του άρθρου 71, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού, κατά το οποίο ο κανονισμός αυτός «δεν θίγει» τις ειδικές συμβάσεις, προκύπτει ότι ο νομοθέτης προέβλεψε, σε περίπτωση παράλληλης ισχύος πλειόνων κανόνων, την εφαρμογή των συμβάσεων αυτών.

47 Η ερμηνεία αυτή επιρρωννύεται από την παράγραφο 2 του ως άνω άρθρου 71, η οποία προβλέπει ότι, αν μια ειδική σύμβαση της οποίας μέρη είναι το κράτος μέλος προέλευσης και το κράτος μέλος εκτέλεσης καθορίζει τις προϋποθέσεις αναγνώρισης και εκτέλεσης αποφάσεων, εφαρμόζονται οι προϋποθέσεις αυτές. Η εν λόγω παράγραφος 2 αφορά ρητώς καταστάσεις οι οποίες περιορίζονται απολύτως στο εσωτερικό της Ενώσεως. Εντεύθεν προκύπτει ότι, παρά την εξήγηση που διατυπώθηκε στην αιτιολογική σκέψη 25 του κανονισμού 44/2001, ότι δηλαδή οι ειδικές συμβάσεις δεν θίγονται προκειμένου τα κράτη μέλη να μπορούν να τηρούν τις διεθνείς δεσμεύσεις τους έναντι τρίτων κρατών, ο νομοθέτης θέλησε επίσης να επιβάλει, μέσω του άρθρου 71 του κανονισμού αυτού, την εφαρμογή των εν λόγω συμβάσεων και εντός της Ενώσεως.

48 Από τα ανωτέρω προκύπτει συνεπώς ότι το άρθρο 71 του κανονισμού 44/2001 αποβλέπει στην τήρηση των κανόνων που θεσπίστηκαν λαμβανομένων υπόψη των ιδιαιτεροτήτων κάποιου ειδικού θέματος (βλ., όσον αφορά το άρθρο 57 της Συμβάσεως των Βρυξελλών, αποφάσεις της 6ης Δεκεμβρίου 1994, C-406/92, Tatry, Συλλογή 1994, σ. I-5439, σκέψη 24, και της 28ης Οκτωβρίου 2004, C-148/03, Nürnberger Allgemeine Versicherung, Συλλογή 2004, σ. I-10327, σκέψη 14). Έχοντας υπόψη τον σκοπό αυτόν, το Δικαστήριο έκρινε ότι οι κανόνες που καθορίζονταν σε ειδικές συμβάσεις είχαν ως αποτέλεσμα να αποκλειστεί η εφαρμογή των διατάξεων της Συμβάσεως των Βρυξελλών που αφορούσαν το ίδιο θέμα (βλ., κατά την έννοια αυτή, απόφαση Tatry, προαναφερθείσα, σκέψη 25).

49 Καίτοι από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι το άρθρο 71 του κανονισμού 44/2001 προβλέπει, όσον αφορά τα θέματα που ρυθμίζονται από ειδικές συμβάσεις, την εφαρμογή των τελευταίων αυτών, εντούτοις η εφαρμογή αυτή δεν μπορεί να θίξει τις αρχές στις οποίες στηρίζεται η δικαστική συνεργασία σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις εντός της Ενώσεως, όπως είναι οι διαλαμβανόμενες στην έκτη, στην ενδέκατη, στη δωδέκατη και στη δέκατη πέμπτη έως δέκατη έβδομη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 44/2001 αρχές της ελεύθερης κυκλοφορίας των αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, της δυνατότητας προβλέψεως του δικαστηρίου που έχει διεθνή δικαιοδοσία και, επομένως, της ασφαλείας δικαίου για τους ιδιώτες, της ορθής απονομής της δικαιοσύνης, της ελαχιστοποιήσεως του κινδύνου παράλληλης εκδικάσεως μιας υποθέσεως, καθώς και της αμοιβαίας εμπιστοσύνης στην απονομή της δικαιοσύνης εντός της Ενώσεως.

50 Η τήρηση εκάστης των αρχών αυτών είναι αναγκαία για την καλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, η οποία αποτελεί, όπως προκύπτει από την πρώτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 44/2001, τη ratio του κανονισμού αυτού.

51 Το άρθρο 71 του κανονισμού 44/2001 δεν μπορεί να έχει περιεχόμενο που να έρχεται σε σύγκρουση με τις αρχές στις οποίες στηρίζεται η νομοθεσία της οποίας αποτελεί μέρος. Επομένως, το άρθρο αυτό δεν μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι, σε τομέα που καλύπτεται από τον κανονισμό αυτόν, όπως είναι η οδική μεταφορά εμπορευμάτων, μια ειδική συμφωνία, όπως η CMR, μπορεί να οδηγεί σε αποτελέσματα τα οποία είναι λιγότερα ευνοϊκά για την υλοποίηση της καλής λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς απ' ό,τι αυτά στα οποία καταλήγουν οι διατάξεις του εν λόγω κανονισμού.

52 Η διαπίστωση αυτή είναι σύμφωνη προς πάγια νομολογία, κατά την οποία οι συμβάσεις που συνάπτονται από τα κράτη μέλη με τρίτα κράτη δεν μπορούν, στις σχέσεις μεταξύ των κρατών μελών, να εφαρμόζονται εις βάρος των σκοπών του δικαίου της Ενώσεως (βλ., κατά την έννοια αυτή, αποφάσεις της 22ας Σεπτεμβρίου 1988, 286/86, Deserbais, Συλλογή 1988, σ. 4907, σκέψη 18· της 6ης Απριλίου 1995, C-241/91 P και C-242/91 P, RTE και ITP κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. I-743, σκέψη 84, καθώς και της 22ας Οκτωβρίου 2009, C-301/08, Bogiatzi, Συλλογή 2009, σ. I-10185, σκέψη 19).

53 Επομένως, οι κανόνες περί διεθνούς δικαιοδοσίας, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων περί εκκρεμοδικίας, που προβλέπονται στις ειδικές συμβάσεις που διαλαμβάνονται στο άρθρο 71 του κανονισμού 44/2001, μπορούν να εφαρμόζονται εντός της Ενώσεως μόνο στον βαθμό που, όπως απαιτούν η ενδέκατη, η δωδέκατη και η δέκατη πέμπτη αιτιολογική σκέψη του εν λόγω κανονισμού, χαρακτηρίζονται από υψηλό βαθμό προβλεψιμότητας, διευκολύνουν την ορθή απονομή της δικαιοσύνης και συμβάλλουν στην ελαχιστοποίηση του κινδύνου παράλληλης εκδικάσεως μιας υποθέσεως.

54 Όσον αφορά την αναγνώριση και την εκτέλεση των αποφάσεων, οι σχετικές αρχές είναι οι διαλαμβανόμενες στην έκτη, στη δέκατη έκτη και στη δέκατη έβδομη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 44/2001 αρχές της ελεύθερης κυκλοφορίας των αποφάσεων και της αμοιβαίας εμπιστοσύνης στην απονομή της δικαιοσύνης (favor executionis) (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 14ης Δεκεμβρίου 2006, C-283/05,

ASML, Συλλογή 2006, σ. I-12041, σκέψη 23, της 10ης Φεβρουαρίου 2009, C-185/07, Allianz και Generali Assicurazioni Generali, Συλλογή 2009, σ. I-663, σκέψη 24, καθώς και της 28ης Απριλίου 2009, C-420/07, Αποστολίδης, Συλλογή 2009, σ. I-3571, σκέψη 73). Μόνο στον βαθμό που τηρούνται οι αρχές αυτές μπορούν να εφαρμόζονται εντός της Ενώσεως οι κανόνες περί της αναγνωρίσεως και της εκτελέσεως των αποφάσεων που προβλέπονται στις ειδικές συμβάσεις που διαλαμβάνονται στο άρθρο 71 του κανονισμού 44/2001.

55 Λαμβάνοντας υπόψη την προαναφερθείσα αρχή της αμοιβαίας εμπιστοσύνης, το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι το δικαστήριο του κράτους αναγνωρίσεως ή εκτελέσεως δεν είναι, σε καμία περίπτωση, σε καλύτερη θέση από το δικαστήριο του κράτους προελεύσεως για να αποφανθεί επί της δικαιοδοσίας του τελευταίου αυτού δικαστηρίου. Επομένως, ο κανονισμός 44/2001 δεν επιτρέπει, πλην ορισμένων περιορισμένων εξαιρέσεων, τον έλεγχο της δικαιοδοσίας δικαστηρίου κράτους μέλους από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους (απόφαση Allianz και Generali Assicurazioni Generali, προαναφερθείσα, σκέψη 29 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Κατά συνέπεια, το άρθρο 31, παράγραφος 3, της CMR μπορεί να εφαρμοστεί εντός της Ενώσεως μόνον αν καθιστά δυνατή την επίτευξη των σκοπών της ελεύθερης κυκλοφορίας των αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, καθώς και της αμοιβαίας εμπιστοσύνης στην απονομή της δικαιοσύνης εντός της Ενώσεως, υπό συνθήκες τουλάχιστον εξίσου ευνοϊκές με αυτές που προκύπτουν από την εφαρμογή του κανονισμού 44/2001.

56 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο πρώτο και στο πέμπτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 71 του κανονισμού 44/2001 έχει την έννοια ότι, σε υπόθεση όπως αυτή της κύριας δίκης, οι κανόνες περί της διεθνούς δικαιοδοσίας, της αναγνωρίσεως και της εκτελέσεως αποφάσεων που προβλέπονται σε ειδική συμφωνία, όπως είναι ο κανόνας περί εκκρεμοδικίας που προβλέπεται στο άρθρο 31, παράγραφος 2, της CMR και ο σχετικός με την εκτελεστότητα κανόνας που προβλέπεται στο άρθρο 31, παράγραφος 3, της συμβάσεως αυτής, εφαρμόζονται, υπό την προϋπόθεση ότι, αφενός, εμφανίζουν υψηλό βαθμό προβλεψιμότητας, διευκολύνουν την ορθή απονομή της δικαιοσύνης και καθιστούν δυνατή την ελαχιστοποίηση του κινδύνου παράλληλης εκδικάσεως μιας υποθέσεως, και, αφετέρου, διασφαλίζουν, υπό συνθήκες τουλάχιστον εξίσου ευνοϊκές με αυτές που προβλέπει ο εν λόγω κανονισμός, την ελεύθερη κυκλοφορία των αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις και την αμοιβαία εμπιστοσύνη στην απονομή της δικαιοσύνης εντός της Ενώσεως (favor executionis).

Επί της ερμηνείας του άρθρου 31 της CMR

57 Με το δεύτερο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά αν το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να ερμηνεύσει το άρθρο 31 της CMR. Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο ερώτημα αυτό, το εν λόγω δικαστήριο ζητεί, με το τρίτο, το τέταρτο και το έκτο ερώτημα, συγκεκριμένες ερμηνείες του άρθρου αυτού.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

58 Το Δικαστήριο, δεδομένου ότι η CMR δεν περιέχει ρήτρα που να του απονέμει αρμοδιότητα, μπορεί να παράσχει τις αιτηθείσες ερμηνείες του άρθρου 31 της CMR μόνον αν μια τέτοια άσκηση των καθηκόντων του εμπίπτει στο άρθρο 267 ΣΛΕΕ.

59 Κατά πάγια, ωστόσο, νομολογία, η εξουσία του Δικαστηρίου να δίδει ερμηνείες με προδικαστικές αποφάσεις, όπως απορρέει από τη διάταξη αυτή, καλύπτει μόνον τους κανόνες που αποτελούν μέρος του δικαίου της Ενώσεως (βλ. κατά την έννοια αυτή, μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 17ης Ιουλίου 1997, C-130/95, Giloy, Συλλογή 1997, σ. I-4291, σκέψη 21· της 10ης Ιανουαρίου 2006, C-222/04, Cassa di Risparmio di Firenze κ.λπ., Συλλογή 2006, σ. I-289, σκέψη 63, καθώς και της 1ης Ιουνίου 2006, C-453/04, innoventif, Συλλογή 2006, σ. I-4929, σκέψη 29).

60 Όσον αφορά τις διεθνείς συμφωνίες, δεν αμφισβητείται ότι αυτές που συνάπτει η Ένωση αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της έννομης τάξεως της Ενώσεως και συνεπώς μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο αιτήσεως εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως (βλ. κατά την έννοια αυτή, μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 30ής Απριλίου 1974, 181/73, Haegeman, Συλλογή τόμος 1974, σ. 449, σκέψεις 3 έως 6· της 30ής Σεπτεμβρίου 1987, 12/86, Demirel, Συλλογή 1987, σ. 3719, σκέψη 7, και της 11ης Σεπτεμβρίου 2007, C-431/05, Merck Genéricos - Produtos Farmacêuticos, Συλλογή 2007, σ. I-7001, σκέψη 31).

61 Αντιθέτως, το Δικαστήριο δεν είναι, κατ' αρχήν, αρμόδιο να ερμηνεύει, στο πλαίσιο διαδικασίας εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως, διεθνείς συμφωνίες συναφθείσες μεταξύ κρατών μελών και τρίτων κρατών (βλ., κατά την έννοια αυτή, απόφαση της 27ης Νοεμβρίου 1973, 130/73, Vandeweghe κ.λπ., Συλλογή τόμος 1972-1973, σ. 1329, σκέψη 2· διάταξη της 12ης Νοεμβρίου 1998, C-162/98, Hartmann, Συλλογή 1998, σ. I-7083, σκέψη 9, καθώς και απόφαση Bogiatzi, προαναφερθείσα, σκέψη 24).

62 Το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να ερμηνεύει διεθνή σύμβαση η οποία δεν συνήφθη από την Ένωση μόνον οσάκις και στο μέτρο που η Ένωση ανέλαβε τις αρμοδιότητες που ασκούσαν προηγουμένως τα κράτη μέλη στον τομέα εφαρμογής της διεθνούς αυτής συμβάσεως και εφόσον, κατά συνέπεια, οι διατάξεις της εν λόγω συμβάσεως έχουν ως αποτέλεσμα να δεσμεύουν την Ένωση (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 12ης Δεκεμβρίου 1972, 21/72 έως 24/72, International Fruit Company κ.λπ., Συλλογή τόμος 1972-1973, σ. 279, σκέψη 18· της 3ης Ιουνίου 2008, C-308/06, Intertanko κ.λπ., Συλλογή 2008, σ. I-4057, σκέψη 48, καθώς και Bogiatzi, προαναφερθείσα, σκέψη 25). Εν προκειμένω, ωστόσο, δεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι οι κανόνες για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων που προβλέπει η CMR δεσμεύουν την Ένωση. Τουναντίον, από την ερμηνεία του άρθρου 71 του κανονισμού 44/2001 που δόθηκε με την παρούσα απόφαση προκύπτει ότι των κανόνων αυτών που προβλέπει η CMR μπορεί να γίνει εφαρμογή εντός της Ενώσεως μόνον εφόσον τηρούνται οι αρχές στις οποίες στηρίζεται ο εν λόγω κανονισμός.

63 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να ερμηνεύσει το άρθρο 31 της CMR.

Επί του τρίτου, του τετάρτου και του έκτου ερωτήματος

64 Κατόπιν της απαντήσεως που δόθηκε στο δεύτερο ερώτημα, παρέλκει η απάντηση του Δικαστηρίου στο τρίτο, στο τέταρτο και στο έκτο ερώτημα.

Επί των δικαστικών εξόδων

65 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ΄ αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφαίνεται:

1) Το άρθρο 71 του κανονισμού (ΕΚ) 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, έχει την έννοια ότι, σε υπόθεση όπως αυτή της κύριας δίκης, οι κανόνες περί της διεθνούς δικαιοδοσίας, της αναγνωρίσεως και της εκτελέσεως αποφάσεων που προβλέπονται σε σχετική με ειδικά θέματα σύμβαση, όπως είναι ο κανόνας περί εκκρεμοδικίας που προβλέπεται στο άρθρο 31, παράγραφος 2, της συμβάσεως περί του συμβολαίου για τη διεθνή οδική μεταφορά εμπορευμάτων, που υπογράφηκε στη Γενεύη στις 19 Μαΐου 1956, όπως τροποποιήθηκε με το πρωτόκολλο που υπογράφηκε στη Γενεύη στις 5 Ιουλίου 1978, και ο σχετικός με την εκτελεστότητα κανόνας που προβλέπεται στο άρθρο 31, παράγραφος 3, της συμβάσεως αυτής, εφαρμόζονται, υπό την προϋπόθεση ότι, αφενός, εμφανίζουν υψηλό βαθμό προβλεψιμότητας, διευκολύνουν την ορθή απονομή της δικαιοσύνης και καθιστούν δυνατή την ελαχιστοποίηση του κινδύνου παράλληλης εκδικάσεως μιας υποθέσεως, και, αφετέρου, διασφαλίζουν, υπό συνθήκες τουλάχιστον εξίσου ευνοϊκές με αυτές που προβλέπει ο εν λόγω κανονισμός, την ελεύθερη κυκλοφορία των αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις και την αμοιβαία εμπιστοσύνη στην απονομή της δικαιοσύνης εντός της Ενώσεως (favor executionis).

2) ο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ενώσεως δεν είναι αρμόδιο να ερμηνεύσει το άρθρο 31 της συμβάσεως περί του συμβολαίου για τη διεθνή οδική μεταφορά εμπορευμάτων, όπως τροποποιήθηκε.

(υπογραφές)